

Silvo Šinkovec

Kako do vzgojnega načrta?

Po vseh razpravah se na osnovnih šolah ne sprašujejo več ali naj šola ima vzgojni načrt ali ne, temveč kako pripraviti dober vzgojni načrt. Predlagam naslednjo pot.

Prvi korak: Šola naj razišče potrebe svojih učencev, staršev, učiteljev in šolskega okolja. Vzgojni načrt naj sloni na dejanskih potrebah skupnosti.

Drugi korak: Vsaka šola naj oblikuje svojo vizijo. Nekatere šole so to že naredile; nekatere jasno vizijo imajo, le da ni zapisana. Na podlagi vizije pripravljajo vzgojne dejavnosti. Vizija zajema želje pretežnega dela vzgojne skupnosti. Je odgovor na vprašanje, kakšno šolo si zares želijo graditi učenci, učitelji, starši in drugi v šolski okolici.

Tretji korak: Vsaka vizija sloni na vrednotah, na dolgoročnih ciljih, ki so kot markacije. Zaznamujejo cilj, ki bi ga radi dosegli. Vsak posameznik in šola kot skupnost, se mora odločiti za lestvico vrednot; to, čemur bi res radi posvetili svoje življenje, za kar bi se zares radi trudili. Pomembna je osebna zavzetost. Ni lahko oblikovati skupno vizijo in lestvico vrednot, toda nujno je. To je že del učenja strpnosti, spoštovanja in sodelovanja.

Četrti korak: Šola naj ovrednoti obstoječe vzgojne smernice, programe in dejavnosti ter jih vključi v vzgojni načrt. Ni treba delati vsega na novo. Uporabi naj vse dobro, ki že obstaja, gradi na dobrih rešitvah in obstoječih programih. Mogoče jih nadgradi, dopolni ali kaj izpusti. Kar je dobro, naj živi naprej kot del vzgojnega načrta.

Peti korak: Šola naj išče primere dobre prakse. Na naših šolah je veliko dobrih vzgojnih dejavnosti. V reviji *Vzgoja* že devet let pišemo o njih in jih ne zmanjka. Na šolah čutimo veliko zagnanosti, znanja, srca, čuta za učence in njihove potrebe ter željo po sodelovanju. Primeri dobre prakse so neskončen vir navdiha in možnosti uvajanja tistega, kar neka šola res potrebuje.

Šesti korak: Treba je izbrati teoretični okvir, ki opredeli osnove vzgojnih procesov. Vzgojno delo ni mahanje v slepo, ampak strokovno delo, ki ima svoja teoretična izhodišča, načela, modele, postopke, ugodne čase in pogoje. Teoretičnih izhodišč pa je več, zato je tudi modelov več.

Zadnji korak: Evalvacija. Ta je potrebna in nujna. To je refleksija na izkušnjo, ki služi kot izhodišče za nov krog načrtovanja.

Dobrega in uresničljivega vzgojnega načrta ni mogoče narediti v enem dnevu, ne v enem tednu, ne v enem letu. Osnutek je možno narediti v nekaj dneh ali tednih, jedro nastane v enem letu. Potem ga šola dopolnjuje z novimi spoznanji in, ko začuti potrebo, vključuje nove dejavnosti. Razmišljujoča skupnost si tudi ves čas pridobiva nova znanja za izvajanje vzgojnega načrta in ustvarja vzgojno mrežo. Tako lahko šole postajajo "vznemirjajoči kraji, polni barv, topline in različnosti, ki obstajajo v družbi, ki ji služijo." (Tomasi)

Vzgojni načrt nudi šolam veliko možnosti za ustvarjalnost ter za osebne odločitve za kakovostno življenje in sodelovanje vseh članov skupnosti. Šola lahko postane *agens muovens* zdravih navad; ni le izobraževalna ustanova, ampak vzgojno-kulturno središče.